

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'סב

ערב שבת קודש

פרשת ויצא

ו' בכסלו התשע"ה

יוצא לאור עלידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ו' בכסלו ה'תשע"ה - י"ג בכסלו ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ו' בכסלו	הל' עדות פרק ה-ז.	הל' אבל פרק י.	מל"ת רצא.
ש"ק	ז' בכסלו	פרק ח-י.	פרק יא.	מל"ת רפח.
א'	ח' בכסלו	פרק יא-יג.	פרק יב.	מל"ת רפו.
ב'	ט' בכסלו	פרק יד-טז.	פרק יג.	מל"ת רפז.
ג'	י' בכסלו	פרק יז-יט.	פרק יד.	מל"ת רפה.
ד'	י"א בכסלו	פרק כ-כב.	הל' מלכים ומלחמותיהם.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קפ.
ה'	י"ב בכסלו	הל' ממרים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ב.	מ"ע קעד. מל"ת שיב. שיג. ש"ד.
ו'	י"ג בכסלו	פרק ד-ו.	פרק ג.	מל"ת שיח. שיט. מ"ע רי. ריא.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה****	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה	
5.02	4.36.2	11.59	11.29	8.53	6.28	5.27	5.04	4.17	ו', ו' בכסלו
5.02	4.36.1	11.59	11.29	8.53	6.29	5.27	5.05	4.17	ש"ק, ז' בכסלו
5.02	4.35.9	11.59	11.29	8.54	6.30	5.28	5.06	4.18	א', ח' בכסלו
5.02	4.35.8	12.00	11.30	8.55	6.31	5.29	5.07	4.19	ב', ט' בכסלו
5.02	4.35.8	12.00	11.30	8.55	6.32	5.30	5.07	4.19	ג', י' בכסלו
5.02	4.35.8	12.00	11.30	8.56	6.33	5.30	5.08	4.20	ד', י"א בכסלו
5.02	4.35.7	12.01	11.31	8.56	6.33	5.31	5.09	4.21	ה', י"ב בכסלו
5.02	4.35.8	12.01	11.31	8.57	6.34	5.32	5.10	4.21	ו', י"ג בכסלו

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ו בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ו שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ויצא	4:02	5:16	4:16	5:17	4:06	5:15	4:20	5:19
וישלח	4:00	5:15	4:14	5:16	4:03	5:14	4:18	5:18

עורך אחראי: לוי צחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף צחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף צחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

הכוח לבירור העולם – ציות וקבלת עול

יעקב מסר נפשו ו"לא שכב" עשרים שנה! בשביל בירור הניצוצות בבית לבן • על-ידי ביטול ניתן לשלב לימוד התורה גם אחר הנישואין, למרות שנראים כסותרים • יש לעסוק בהשפעה על הסביבה ללא חשבונות, אם מדובר בלימוד אלף בית עם ילד יהודי, או שכנוע יהודי לסגור את חנותו בשבת... • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

העולם שהיו בבית לבן, שבשביל זה הוצרך להיות ער במשך כל הזמן ("לא שכב"), כדי להתגבר על לבן שהתנגד לפעולת יעקב בעבודת הברורים. לבן טען ליעקב אבינו (וכך טוענים יורשי לבן שבכל דור לנכדיו של יעקב) "הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני":¹

בשלמא אתה (יעקב) בעצמך – יהודי זקן ששייך לדור הישן – יכול להתנהג כרצונך, ללמוד תורה יומם ולילה, אבל מה רצונך מהילדים!? הילדים הצעירים שנמצאים בזמן מודרני – טוען לבן – שייכים לי, "הבנות בנותי והבנים בני", ולמה הנך עושה אותם בעלי-מום ("קאָליקעס") שלא יוכלו להתאים את עצמם להנהגת העולם!? רצונך ללמדם יהדות – מהיכי תיתי, אבל, עליך לעשות זאת בצורה מודרנית, במתודות חדישות, ולא לעשותם "בטלנים"!

ועל דרך זה – ממשיך לטעון – "הצאן צאני": בנוגע לתורה ותפלה – אינני מתערב, אבל עניני מסחר, "הצאן" – "צאני", עליך להתנהג בדרכים שלי, דרכים של לבן הארמי, שלא להתחשב

6 ויצא לא, מג.

א. על'י הפסוק² "וישכב במקום ההוא" איתא במדרש³ "כאן שכב, אבל כל י"ד שנה שהיה טמון בבית עבר לא שכב", ופירוש נוסף, "כאן שכב, אבל כל כ' שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב" (כמ"ש⁴ "ותדד שנתי מעיני", ויתירה מזה – ש"לא שכב"). ולכאורה אינו מובן: בשלמא "כל י"ד שנה שהיה טמון בבית עבר", "לא שכב" משום שהיה עוסק בתורה, אבל "כל כ' שנה שעמד בביתו של לבן", לשם מה התייגע ומסר נפשו עד כדי כך ש"לא שכב"!?

וההסברה בזה – שיגיעתו של יעקב עד כדי מסירת נפש ש"לא שכב", בודאי לא היתה בשביל השמירה על צאן לבן⁵, אלא בשביל עבודת הברורים, בירור ניצוצות הקדושה שבעניני

1 עד סוס"ב – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר ונדפס בלקו"ש ח"ג ע' 1790.

2 ויצא כח, יא.

3 ב"ר פס"ח, יא. וראה גם שם פע"ד, יא.

4 ויצא לא, מ.

5 ראה ב"מ (צג, ב) נטירותא יתרתא. ואפילו לפס"ד השו"ע (חור"מ שש"ג סי"א) דלא כרבה, הרי לא מחוייב ב"לא שכב".

וראה קו"א להל' נזקי גו"נ לאדה"ז סק"ב.

שמורה על ביטולו לגמרי – "יבוא עזרי"י"¹¹, "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"¹², שנמשך לו העזר של הקב"ה בעבודת הבירורים, שמגלה בעבודתו שהקב"ה הוא בעל-הבית לא רק בענייני שמים, אלא גם בענייני ארץ, בעניינים התחתונים של חרן ("חרון אף של מקום בעולם"¹³), בעולמו של לבן הארמי.

ג. והנתינת-כוח לכל זה – הנהגתו "כל י"ד שנה שהיה טמון בבית עבר" ש"לא שכב" מפני שהיה עוסק בתורה:

במשך י"ד שנה שהיה טמון בבית עבר שהוקדשו ללימוד התורה יומם ולילה עד ש"לא שכב" – פעל יעקב בעצמו שכל מציאותו וכל ענייניו, גם ענייניו הגשמיים, יהיו חדורים בקדושה ואלקות, עד שנעשה מרכבה לאלקות, כמאמר רז"ל¹⁴ "האבות הן הן המרכבה", וכמבואר בנתיא¹⁵ ש"כל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מענייני עולם הזה, ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם".

ובכוח זה היה יכול לצאת לעבוד עבודתו כל כ' שנה שהיה בבית לבן בבירור עניני העולם – שגם בהיותו בבית לבן "היה אומר ט"ו שיר המעלות", "מאין יבוא עזרי", "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ", כאמור, להחדיר אלקות גם בענייני העולם.

* * *

ד. בנוגע ללימוד התורה קודם הנישואין – פוסק רבינו הזקן בהלכות תלמוד תורה¹⁶: "כל מי שדעתו וכוח זכרונו יפה שיוכל ללמוד ולזכור כל התורה שבעל פה כולה, הרי זה לא ישא אשה עד שילמוד תחלה תורה שבעל פה כולה שהן כל ההלכות בטעמיהן בדרך קצרה . . . שאם ישא אשה תחלה

באיסורים של רמאות, השגת גבול וכיוצא בהם, שכן, בהנהגה שלך לעסוק בענייני מסחר על-פי תורה, קשה "לעשות חיים" ("מאכן אַ לעבן").

ועל זה מסר יעקב את נפשו כל כ' שנה שהיה בביתו של לבן – "ותדד שנתי מעיני", ועד ש"לא שכב" – לא רק בשביל עניינים רוחניים, כלימוד התורה בבית עבר, אלא גם על עניינים שאודותם טוען לבן ששייכים אליו, "הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני", על עניינים אלה מסר יעקב את נפשו (כאמרו "עבדתך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך") שיהיו על-פי תורה, שעלידי זה יתבררו ניצוצות הקדושה שנמצאים ברשותו של לבן, ויומשך אלקות גם בדברים הגשמיים.

ב. על-פי זה יש לבאר גם המשך דברי המדרש⁸ – "ומה היה אומר (כל כ' שנה שלא שכב בביתו של לבן). ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים . . . שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל⁹, ישראל סבא":

לכאורה אינה מובנת שאלת המדרש "ומה היה אומר" (מה עשה יעקב בלילות שלא שכב בבית לבן) – הרי היה עסוק בשמירת צאן לבן? אלא – כאמור – שבשביל שמירת צאן לבן בודאי לא היה יעקב מוסר נפשו שלא לשכב כל כ' שנה, כי אם, בשביל בירור ניצוצות הקדושה שבבית לבן.

ועל זה שואל המדרש "מה היה אומר" – באיזה כוח פעל יעקב את עבודת הבירורים, שלא זו בלבד שהעניינים התחתונים של לבן הארמי לא פעלו ירידה אצלו, אלא אדרבה, שהעלה אותם לקדושה?

והמענה לזה – "ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים . . . לולי ה' שהי' לנו גו" – בכוחו של הקב"ה, כולל גם "שיר המעלות גו' מאין יבוא עזרי"¹⁰, שהרגיש שבכוחות עצמו ("מיט אייגענע כחות") אי אפשר לפעול מאומה, ורק "מאין" –

(7) שם, מא.

(8) ראה גם לקו"ש ח"כ ע' 124 ואילך.

(9) תהלים קכד, א.

(10) שם קכא, א.

(11) ראה גם לקו"ש שם ע' 128 ובהערה 40 שם.

(12) שם, ב.

(13) פרש"י ס"פ נח (נת' בלקו"ש חט"ו ע' 63 ואילך).

(14) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. זח"ג רנו, ב.

(15) פכ"ג (כח, ב). וראה שם רפל"ד.

(16) פ"ג ה"א.

וכיוון ש"אין הקב"ה בא בטרונא עם בריותיו"²⁴, על כורחך צריך לומר, שניתנו הכוחות הדרושים לכך שעניין הנישואין לא יהיה בסתירה ללימוד התורה, וגם לאחרי הנישואין יוכל לקיים מצות תלמוד תורה באופן של "והגית בו יומם ולילה".

ה. עניין זה מודגש ביותר אצל אלה שמהם תבע הרבי שגם לאחרי הנישואין תהיה ההסתדרות שלהם באוהלה של תורה, וכיוון שברור שהרבי ישלים את רצונו ("דער רבי וועט געוויס אויספירן"), בודאי שעניין הנישואין לא יהיה אצלם בסתירה לתורה.

אלא שעדיין ישנם כאלה ששואלים בנוגע לפרנסה – "מאין יבוא עזרי?"

והמענה לזה – "מאין יבוא עזרי" בניחותא: "אין" הוא עניין הביטול, היינו, שצריך לבטל השכל, הטעם ודעת, ולמלא את הציווי של הרבי, ואז "יבוא עזרי", כיוון שהרבי ידאג כבר שתומשך השפעתו של הקב"ה בכל המצטרך לו (לא רק ברוחניות, אלא) גם בגשמיות.

– באיזה אופן תהיה ההשפעה ("מאין יבוא עזרי" כפשוטו) אין זה ענייננו, אנו צריכים רק למלא את הציווי של הרבי מתוך ביטול, "אין", ועלידי זה "יבוא עזרי".

ז. כאשר שומעים מהרבי דבר מסוים (ובנדון דידן, בנוגע להסתדרות לאחרי הנישואין באוהלה של תורה) צריכים לקבל ולקיים תיכף ומיד, ללא הקדמת ישוב הדעת,

[כשרואים דבר מסוים בספר, אזי יכולה להיות חקירה וישוב הדעת, אבל כאשר שומעים מהרבי, צריכים לקיים תיכף ומיד],

ולאחרי כן, מי שרוצה, יתייגע להבין הדבר גם בשכלו, אבל, אין זה נוגע לקיום בפועל, שצריך להיות תיכף ומיד, ללא נפקא מינה אם מבין בשכלו אם לאו.

ובלשון הגמרא²⁵: "בדרבנן עבדינן מעשה והדר מותבינן תיובתא", היינו, שלכל לראש צריך להיות

24) ע"ז ג, סע"א.
25) עירובין סז, סע"ב.

יהיו רחיים בצוארו, פרנסת אשתו ובניו, ולא יוכל לעסוק בתורה כראוי כל כך. . ולכן נדחית מפני לימוד זה מצוה רבה של פריה ורביה. . ולכן בימיהם שהיו לומדים עם הנערים מבן עשר שנים ואילך חמש שנים משנה וחמש שנים תלמוד שהם הטעמים בדרך קצרה, אם לא היה נושא כשעברו עליו עשרים שנה היה עובר על מצות עשה של תורה פרו ורבו. ותחלת זמנה הוא מבן שמונה עשרה, כי גם אחר הנישואין יוכל ללמוד ב' או ג' שנים (להשלים החמש שנים בתלמוד) בלי טרדה גדולה בטרם יוליד בנים הרבה.

ובביאור דיוק לשון רבינו הזקן בנוגע להשלמת החמש שנים בתלמוד ש"גם אחר הנישואין יוכל ללמוד ב' או ג' שנים כו" – יש לומר, שקאי לב' השיטות בפירוש "בן שמונה עשרה לחופה", אם הוא בסוף י"ח, י"ח שלמות, שעלפי זה מספיק ב' שנים להשלמת חמש שנים בתלמוד, או שהוא התחלת י"ח, שעלפי זה צריך ג' שנים להשלמת חמש שנים בתלמוד¹⁷.

ומזה מוכח לכאורה שעניין הנישואין הוא בסתירה ללימוד התורה.

ואף-על-פי-כן, על-פי תורה ישנו חיוב הן בנוגע ללימוד התורה באופן של "והגית בו יומם ולילה"¹⁸, והן בנוגע לנישואין שהיא "מצוה רבה"¹⁹,

[אלא אם כן "מי שחשקה נפשו בתורה תמיד ושוגה בה כבן עזאי ודבק בה כל ימיו", אם "לא נשא אשה אין בידו עון"²⁰. ואף-על-פי-כן, גם בנוגע להנהגת בן עזאי מצינו שזוהי הנהגה באופן של תורה, ולא באופן של תיקון²¹],

ועד שמצינו שתלמוד תורה ונישואין הושוו זה לזה – לעניין יציאה מארץ-ישראל²² ומכירת ספר תורה²³.

17) ראה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר ח"א ע' ריב. ובמ"מ והערות להל' ת"ת שם. וש"ג.

18) יהושע א, ח.

19) תוד"ה וכי – שבת ד, א. תוד"ה לא תוהו – גיטין מא, ב. תוד"ה שנאמר – ב"ב יג, א.

20) רמב"ם הל' אישות פט"ו ה"ג.

21) תו"א וישלח כה, ב. סה"מ תרמ"ט ע' רנט.

22) רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ט.

23) שם הל' ס"ת פ"י ה"ב.

של יעקב אבינו בצאתו לחרון²⁸, לאחר הי"ד שנה שנטמן בבית עבר ועסק בתורה – "ויקח את האבן גו' וישם אותה מצבה ויצוק שמן על ראשה"²⁹:

לכאורה אינו מובן מהי השייכות של שמן למצבה? – בשביל מצבה צריכים אבן, וכדי שהמצבה תהיה חזקה יותר, יש צורך באבן גדולה יותר, שהיא חומרית יותר – היפך עניין השמן?

והמענה לזה – שכדי שהמצבה תהיה "בית אלקים" ("והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים"³⁰) יש צורך בשמן, שיציאתו מהזית היא על-ידי כתישה, שנעשית ברגלים, שזהו עניין הביטול וקבלת עול.

והעניין בזה – שביציאתו מבית עבר לאחר י"ד שנה שעסק בתורה, הוצרך להיות אצלו עניין כתישת הזית, להניח את העיון וההעמקה בלימוד התורה, ולמלא את השליחות שהוטלה עליו לעסוק בבירור העולם³¹.

מ. ומזה למדים הוראה שנוגעת במיוחד לבני תורה כשיוצאים לעולם:

כיוון שבשנות צעירותו למד תורה אדעתא דנפשיה,

– שהרי, אם רב ששת היה יכול ללמוד "אדעתא דנפשיה", כאמרו "חדאי נפשי לך קראי לך תנאי", "בשבילך ולצורך שניתי וקריתי"³², בודאי יכול גם הוא ללמוד "אדעתא דנפשיה" –

הרי, כשאומרים לו שצריכים ללמוד עם ילד יהודי אל"ף בי"ת, עברי, או חומש עם רש"י – טוען הוא, שבשביל זה צריכים לפנות ל"מלמד דרדקי", ואילו הוא צריך לשגשג בלימוד התורה ("שטייגן אין לערנען")!

בשעתו אמר לו ראשה'שיבה שיש לו ראש טוב, בלי עין הרע... וכיוון שכן, צריך לנצל את זמנו להתייגע בלימוד התורה, לחדש חידושים

המעשה בפועל, ואחר כך יכולים לשאול שאלות, שקלא וטריא כו'.

ישנם כאלה שגם אם יעשו מה שאומרים להם, מכל מקום, צריכים תחילה ישוב הדעת, להסביר הדברים לעצמו, לכלה, ולמחותנים מב' הצדדים, ואז יעשו מה שאומרים להם. אבל, האמת היא ש"בדרבנן – בדברי הרבי – עבדינן מעשה", שצריך להיות עשיית המעשה תיכף ומיד, ללא הקדמת ישוב הדעת.

– כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר פעם²⁶ אודות שני חסידים של רבינו הזקן שהיו חלוקים באופן עבודתם, אצל אחד היה הסדר מלמטה למעלה, תחילה הפועל ואחר כך ההשגה, ואצל אחד היה הסדר מלמעלה למטה, תחילה הבנה והשגה ואחר כך הפועל. פעם אחת שלח רבינו הזקן שליח לבקש מהם מעות. שניהם צייתו, אלא, שהראשון נתן תיכף ומיד – אומר ועושה; ואילו השני המתין עד שיכנס אל הרבי [והרי אי אפשר להיכנס ל"חידות" רק לאחר הקדמת הטבילה במקוה וכו' וכו'] לשאול איזה סכום ליתן, ואז ייתן כפי שיאמר לו הרבי – ישוב הדעת תחילה ואחר כך הציות.

ועל דרך זה בנדון דידן: הוא אמנם יקיים מה שאומרים לו, אבל, תחילה צריך לקלוט את הדברים בעשר כוחות הנפש שלו, של הכלה, של המחותנים, ולאחרי שיחדרו הדברים בכל עשר כוחות כפי שכלולים מעשר, מאה כוחות, אזי ילך לטבול במקוה, וימתין עד שהרב חדקוב²⁷ ייתן לו להיכנס כדי לחזור ולשאול...

הנהגה הדרושה היא – שכאשר הרבי אומר צריכים לקיים מיד, ללא הקדמת מחשבה וישוב הדעת.

ובסגנון האמור – לקיים את דברי הרבי מתוך ביטול, בחינת אין, ועל-ידי זה יבוא עזרי.

* * *

ז. עניין הביטול והקבלת עול מרומז גם בהנהגתו

28 ראה גם שיחת ש"פ ויצא ס"ו (תורת מנחם (תשי"א) כרך ב ע' 104).

29 ויצא כת, יח.

30 שם, כב.

31 בענין זה נזכר החילוק שבין זית לשמן, ש"זית משכח תלמוד כו" ר"שמן מחזיר תלמוד כו" (הוריות יג, ב). ואולי הכוונה

שהביטול והקב"ע (כתישת הזית) אינה בסתירה ללימוד התורה, ואדרבה כו' (המו"ל).

32 פסחים סח, סע"ב ובפרש"י.

26 שיחת אחרון של פסח תש"ט סמ"ו (סה"מ תשי" ע' 193. ולאח"כ בסה"ש תש"ט ע' 325).

27 הרה"ח ר' חיים מרדכי אייזיק חדקוב – ראש מוכירות כ"ק אדמו"ר, שהי' הממונה גם על סדרי הכניסה ליחידות (המו"ל).

להראות הסימן והסעיף בשולחן ערוך שבו נתפרש האיסור בנוגע לכל פרט ופרט.

משל למה הדבר דומה – לאדם הרואה שריפה, ומכבי האש מתמהמהים לבוא כיוון שישנים... הרי בודאי לא יטען שהוא לא יעשה מאומה, כיוון שכיובי האש צריך להיות על-ידי "מכבי האש" בעלי הכובעים האדומים דווקא... אלא ישתדל בעצמו לעשות כל מה שביכולתו לכבות השריפה³⁴.

ובפרט לאחרי שהרבי העמיד אותו בקרן אורה ("דער רבי האָט אים באַלויכטן"), צריך הוא למלא רצונו ושליחותו של הרבי להאיר ליהודים אחרים, ובמילא, בראותו שיהודי פותח חנותו בשבת, שעל-ידי זה מוסיף חושך, וגורם אסון לעצמו ולסביבתו, מוטלת עליו החובה לעשות כל התלוי בו כדי למנוע זאת.

ונקודת העניין – שהעבודה צריכה להיות מתוך ביטול וקבלת עול, ללא חשבונות, ואז יש תועלת נוספת גם בנוגע לעצמו – שההנהגה עמו לא תהיה על-פי חשבונות של מדת הדין ("מדת הדין וועט זיך מיט אים ניט פאַרקען").

(מהתנועות שבת פרשת וישב ה'תשי"א.
תורת מנחם כרך ב, ע' 142-149)

בתורה, ועד לחידושים כאלה שאפילו משה רבינו לא יבין... – כפי שמצינו בגמרא³³ שכשהראה הקב"ה למשה את רבי עקיבא שדורש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות, "לא היה (משה) יודע מה הן אומרים", ו"תשש כוחו", עד שהגיע לדבר אחד שאודותיו אמר רבי עקיבא "הלכה למשה מסיני", ואז "נתיישבה דעתו".

ועל זה באה ההוראה מפעולתו של יעקב "ויצוה שמן על ראשה" – לקחת את ה"זית" שמלא וגדוש ב"לומדות", שיעורים בתורה למיגרס ולעיונא וכו', ולכתוש אותו, שזהו עניין הביטול וקבלת עול, וללמוד עם ילד יהודי אל"ף בי"ת וכו'.

ט. צריכים לפעול ולהשפיע על הסביבה כולה גם בעניינים פשוטים, כמו שמירת שבת וכיוצא בזה. כשרואים חנות של יהודי שפתוחה בשבת, צריכים לדבר עם הבעל הבית ולפעול עליו לסגור את החנות בשבת, ולא לחפש תירוצים שונים – שזהו תפקידו של הרב, השוחט או המלמד, שכיוון שהם מקבלים תשלום עבור עניינים כאלה, צריכים הם לדאוג לכך, אבל הוא, אין זה ענינו; או שהדיבור שלו בלאו הכי לא יפעל פעולתו – מלבד העובדה שהלה יסתכל עליו כ"בטלן"... וכדי לפעול הפעולה בשמירת שבת, יש צורך שידבר עמו הרב דווקא, שבקי בהלכות שבת, ויכול

(34) ראה גם תורת מנחם (ה'ש"ת) כרך א ע' 44.

(33) מנחות כט, ב.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו־כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

רצון לשוב אל הגאולה

נותרה רק הפעולה האחרונה שלפני הגאולה

מיד בהתחלת מילוי השליחות, כשיעקב יוצא מבאר־שבע כדי ללכת לחרן – מבטיח לו הקב"ה (לא רק ש"אנוכי עמך ושמרתיך גו'", אלא גם) "והשיבותיך אל האדמה הזאת", ועל־דרך זה בתפילתו של יעקב – שמבקש (לא רק ש"יהיה אלוקים עמדי ושמרני גו'", אלא גם) "ושבתי בשלום אל בית אבי". ולכאורה, דרוש ביאור והסבר:

מכיוון שתכליתה ומטרתה של שליחות זו, היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים – מהי ההדגשה (וביותר) את עניין "והשיבותיך גו'", "ושבתי בשלום גו'", ואיזה ערך וחשיבות יש לשיבה מהשליחות לגבי גודל פעולת השליחות, מילוי הרצון והתאוה דהקב"ה להיות לו דירה בתחתונים!?

ועיקר השאלה היא בנוגע ליעקב: כאשר מקבל מהקב"ה שליחות הכי נעלית, למלא את הרצון והתאוה להיות לו דירה בתחתונים (בחרן) – יתפלל ויבקש ויאריך (ועד ש"וידר נדר") בקשר עם ההשבה משליחות זו, "ושבתי בשלום", וכי יש דבר נעלה יותר מאשר מילוי השליחות בעניין שהוא תאוה ורצון הקב"ה!?

ועל כורחך צריך לומר, שההשבה מהשליחות היא חלק ועניין עיקרי בכוונה העליונה, היינו, שהכוונה העליונה (אינה שיישאר ב"חרן", ח"ו (עם היותו במעמד ומצב ד"מיטתו שלימה", עד ש"ויפרוץ האיש מאוד מאוד"), אלא) שיחזור למקומו האמיתי, "שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך"... ההוראה מזה בפשטות:

כאשר יוצאים למלא את שליחות הפצת התורה והפצת המעיינות חוצה, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, "חרון אף של מקום בעולם" – יש לזכור שהכוונה אינה שיישאר, חס ושלום, במקום זה (גם כאשר נמצא במעמד ומצב נעלה כו'), כי אם לסיים את מילוי השליחות, ולשוב אל בית אבי, היינו שבכל פעולה ופעולה חזור הוא ברצון לסיים את השליחות ולשוב אל בית אביו – "ושבתי בשלום אל בית אבי" – בגאולה על־ידי משיח צדקנו מהמצב של גלינו מארצנו (בית אבינו).

ועניין זה מודגש ביותר בדורנו זה, דור האחרון – מכיוון שכבר "כלו כל הקיצין", "דאֶלְאֵי קיצין" (לא רק "דאֶלְאֵי גלות"), ובלשון כ"ק מו"ח נשיא דורנו, שלא נותר אלא "לצחצח את הכפתורים", ולאחרי שעברו עוד עשיריות שנים של התעסקות בהפצת המעיינות חוצה בשליחותו של נשיא דורנו, סיימו כבר גם את "צחצוח הכפתורים" – הרי בודאי ובודאי שלא נותרה אלא הפעולה הכי אחרונה של "עמדו הכן כולכם" לקבלת פני משיח צדקנו, "ושבתי בשלום אל בית אבי".

ולהעיר:

מובן וגם פשוט שגם ברגעי הגלות האחרונים צריכה להיות עבודת השליחות בהפצת התורה והמעיינות חוצה (היציאה ל"חרן") בכל התוקף והשלימות, ובתכלית המסירה ונתינה כו', אף־על־פי שידעים שנמצאים ברגעי הגלות האחרונים ממש, ו"מיד הן נגאלין".

ואדרבה: לא זו בלבד שהידיעה שנמצאים ברגעי הגלות האחרונים ממש אינה מחלישה חס ושלום. . אלא להיפך – שפועלת תוספת חיות ומרץ כו' בכל עניני העבודה (כולל – הציפייה לגאולה, והתפלה ובקשה ודרישה כו' על הגאולה), בידעו שפעולה זו מוסיפה סיום וגמר השליחות, ולא עוד, אלא שיתכן שזוהי הפעולה האחרונה ממש.

(משיחת ש"פ יוצא ה'תשמ"ה; התוועדות תשמ"ח כרך א, עמ' 543-544)

ספר הליקוטים – דא"ח צמח צדק

למעלה מעשרים וחמשה כרכים הופיעו בין השנים תשל"ז – תשד"מ, וכן כרך מילואים וכרך מפתחות • את היוזמה החל הרבי, ותלמידו תומכי תמימים המרכזית קרבו אל המלאכה לעשות אותה • הרבי שיגר את הכרכים לגדולי תורה ואישי ציבור, היה מעורב בפרטי העריכה, וציין לסדרה זו כמקור בכמה הזדמנויות • על החיבה המיוחדת של הרבי לסדרה זו – רשימה ראשונה

ערכים הכי יסודיים

ב"ה ימי הפורים ה'תשל"ז
ברוקלין נ"י.
הרה"ג... שי'
שלום וברכה!

בידיעי התעניינות כת"ר [=כבוד תורתו] בתורת חסידות חב"ד ימים אלה הו"ל [=הוציא לאור] ליקוט מתורת הצ"צ בחסידות (ע"ס [=על סדר] הא"ב) הנני מצרף בזה ס' [=ספר] ליקוטים זה, ותקוותי חזקה שגם בזה ימצא ענין, ובפרט שבאו בו ערכים הכי יסודיים כמו תורה, תפלה, תשובה כו'. והרי ג' אלה הם גם מענין ימי פורים האלה. בכבוד ובברכה לפורים שמח. מכתב בנוסח הנ"ל שיגר הרבי לאחדים מחשובי גדולי התורה יחד עם ספרים (כאמור במכתב). כמו הגאון רבי יוסף דוד סולובייצ'יק (נעתק בעבר במדור זה). הרב שעוועל (כנ"ל). ועוד. לקראת ג' תמוז תשע"ד התפרסמה תשובת הגאון רבי יצחק הוטנר (ב"מעיינותך" גליון 41 עמ' 29) לרבי:

"יום שני פרשת ויקהל-פקודי תשל"ז
הו"כ [=הוד כבוד] האדמו"ר מליובאוויטש שליט"א,
נעימות בימינו נצח! ברכת הודאה אמרי רבנן בכפילא ולא קלישא, מיטב תודתי נתונה בזה להו"כ על הואילו להמציא לי את ספר ה"ליקוטים" שהופיע עכשיו. מכיון שאין מברכין על האור עד שיאורו לאורו, נתאחר מכתבי זה, כי על כן עיכבתי את הספר בידי ימים אחדים לפני כתיבתי זו בכדי שאוכל ליהנות מאורו לפני ברכת הודאה".
הוסיף וכתב: "ארשה לעצמי להוסיף הערה למכתב זה. הנני מדגיש כי המושג "התענינות" אינו הולם את זיקתי לחב"ד בשום פנים ואופן. המושג "התענינות" הוא הנמכה רבה לזיקה שלי לחב"ד, חלק הגון מעולמי הנפשי שתול הוא על מעיני חב"ד. אם היה אחד מרוקן אותי מיניקה זו היתה ההתרוקנות הזו גורמת שינוי בכל מלא הווייתו.
"בברכת מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון, יצחק הוטנר".

עץ־חיים היכל א ענף ב (ולוהוסיף המראי'
מקומות ד'מבוא שערים' וכו' - הובאו בס'
הליקוטים מערכת צמזום).

”חלקם נלקטו בספר הליקוטים”...

בשיחת ב' ניסן תשמ”ח סעיף ג' (התוועדויות
תשמ”ח כרך ג' ב' עמ' 496) מתבטא הרבי:

ולהעיר שמ”ח בגימטריא “חיל”, ובגימטריא
ב'פעמים כ”ד, ענין ד”ושמתי כדכד שמשותף”
- כמבואר ענין “כדכד” בלקוטי תורה, וכן בדרושי
הצמח־צדק, ועל דרך זה בנוגע ל”חיל”, וכן “חיים”
- שענינים אלו נתבארו בדרושי חסידות, וחלקם
נלקטו בספר הליקוטים לדרושי הצ”צ (שבהם
נכלל גם מדרושי אדמו”ר האמצעי ואדמו”ר הזקן),
והם גם היסוד לדרושי רבותינו נשיאנו שלאחרי
זה... אשר, על ידי העיון במקומות אלו יתוסף ביאור
בהאמור לעיל... בבחינת “תן לחכם ויחכם עוד”...

בשיחות רבות מוזכרים ספרי הליקוטים.
בלקוטי שיחות כרך כב (עמ' 3 הערה 20)
נאמר:

דרזא דקורבנא עולה עוד רזא דאי־סוף (ראה
זוהר חלק ב' רלט, א. זוהר חלק ג כו, ב). וראה על־
דרך החסידות במעלת הקרבנות. ספר הליקוטים
דא”ח צמח־צדק, ועוד.

ובכרך כו (עמ' 108 הערה 50):

...וראה על דרך החסידות - ספר הליקוטים

(דא”ח דהצמח צדק) ערך מן. ושם־נסמן.

וכן בכרך ז”ך (עמ' 129 הערה 37):

ובארוכה בדרושי חסידות - ראה ספר

הליקוטים דא”ח דהצ”צ ערך יוהכ”פ. וש”נ.)

ובהמשך לזה שם (עמ' 131 הע' 48):

וראה ספר הליקוטים - דא”ח דהצ”צ שם.

בהתוועדויות תש”נ כרך ג' עמ' 120 הערה 5:

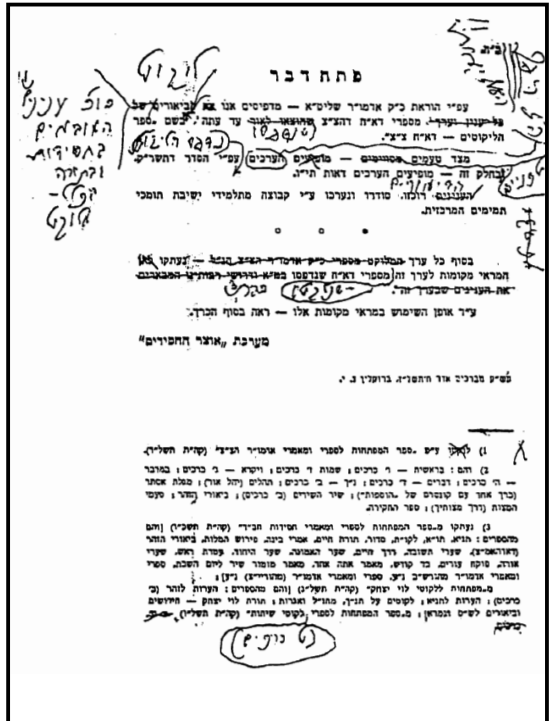
בביאור המעלה המיוחדת ד”זקן” - ראה ספר

הליקוטים (דא”ח להצ”צ) ערך זקן (ע' רמא ואילך).

וש”נ.

בשיחת שבת־קודש פרשת מטות מסעי תשמ”ח

(ספר השיחות תשמ”ח כרך ב' עמ' 561 הערה 87):

הגהות הרבי בכתב ידו הקדושה על ה'פתח דבר' של 'ספר הליקוטים'

ליקוט דווקא, לא מאמרים

בחורף תשל”ז הורה הרבי שקבוצה מתלמידי
ישיבת תומכי תמימים יעברו על ספרי תורתו של
הצמח צדק וילקטו מתוכם קטעים לפי נושאים,
ויכינום לדפוס.

בנוסף, הורה הרבי שבסוף כל ערך יבואו
מראי מקומות באותם נושאים מספרי חסידות
והם נלקטו מ'ספרי המפתחות' שנדפסו לספרי
החסידות במשך השנים.

כשהוכנסו הדוגמאות הראשונות העיר הרבי
(תוכן ולא הלשון) כי מדובר ב"ליקוטים" ולא
בהעתקת מאמרים שלמים!

הרבי עצמו השתמש בספר ובאחת הפתקאות
שרשם לעצמו (צילום כתב יד קודש בתורת מנחם
- ספר המאמרים באתי לגני, חלק ב' עמ' תכד)
כ"מראי מקומות להמאמר", בקשר למאמר באתי
לגני תשמ"ב ציין:

פתח דבר

ב"ה.

עפ"י הודאת כ"ק אדמו"ר שליט"א – מופיעים אנו ליקוט ביאורי כמה וכמה ענינים! המובאים בחסידות ובתורה בכלל – מלוקט מספרי דא"ח הוצ"צ שנדפסו עד עתה:

בשם „ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ".

אנו שמחים טעמים **שפיעים** – נדפס הליקוט עפ"י הסדר דתשר"ק בחלק זה – מופיעים הערכים האלה: **אורח חיים** (א"ח א), **אורח חיים** (א"ח ב), **אורח חיים** (א"ח ג), **אורח חיים** (א"ח ד), **אורח חיים** (א"ח ה), **אורח חיים** (א"ח ו), **אורח חיים** (א"ח ז), **אורח חיים** (א"ח ח), **אורח חיים** (א"ח ט), **אורח חיים** (א"ח י).

הביאורים רוכזו, סודרו ונערכו ע"י קבוצה מתלמידי ישיבת תומכי הממנים המרכזית.

. . . . .

נסף כל ערך – נעחקו המראי מקומות לערך זה – שנקלטו מספרי דא"ח שנדפסו כבר.

ע"ד אופן השימוש במראי מקומות אלו – ראה בע' IV.

מערכת „אוצר החסידים“

ה'תשל"ט, ברוקלין נ"י.

1) ע"פ „ספר המפתחות לספרי (מאמרי כ"ק אדמו"ר הוצ"צ) (קריית השל"י), (2) והם: בראשית – ו' ברכים; שמות – ו' ברכים; ויקרא – ג' ברכים; מספר – ה' ברכים; דברים – ז' ברכים; נ"ך – ב' ברכים; תהלים (יהל אור), מנחת אפרח (נ"ך אחו ע"פ קונטרס של „הוסיפה“ שרי השירים (ב' ברכים); ביאורי הור"י; טעמי המצות (נדף כעדות); ספר התורה;

13 דאוח חיים – המפתחות עתה.

14 נעתיק מ„ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד“ (קריית השל"י) (הם מהמפתחים: תניא, תרא ליקוטי סודו, תורת אר"י, אמרי בינה, פירוש הבילות, ביאורי הור"י (לאודואמיצ'י), שיעורי השבת, דרך חיים, שיעור האמונה, שיעור החיה, עשרת ראש, שיעור אורה, סופק עולמים, בד קודש, מאמר אהרן, מאמר מוסר שיר ליום השבת, ספרי ומאמרי אדמו"ר מהור"צ ג"ע.

ספרי ומאמרי אדמו"ר מהור"צ ג"ע.

מ„מפתחות ליקוטי לוי יצחק“ (קריית השל"י) (הם מהמפתחים: הערת לוחך (ב' ברכים); הערות לתנא; לקוטי על „נ"ך, סתרי ואגרות חת"י לוי יצחק – חידושים וביאורים לשי"ס משנת ומראי); מ„ספר המפתחות לספרי (טו ברכים) לקוטי שיחתי“ (קריית השל"י).

הגהות הרבי ליפתח דבר' של הספר השלישי

להעיר שיוכל הוא בספירת הבינה, עלמא דחירו, ומספרו חמישים (לאחרי שבע שמיטות) – נ' שערי בינה, ובוה גופא בעילוי אחר עילוי – נ' אלפים יובלות (ראה סה"ל [=ספר הליקוטים] (דא"ח הוצ"צ) ערך יובל. וש"נ)...".

הזמן יקר...

מזמן לזמן היו חברי המערכת מכניסים לרבי ערכים והרבי היה מעיר ומתקן. באחת ההזדמנויות שיגרו חברי המערכת את המכתב הבא:

“לכבוד הרב ח.מ.א. חדקוב שיחי”
“הנידון ספר הליקוטים:

“במענה לשאלתו בנוגע להוצאת ספר הליקוטים אות יו"ד כרך ב'; הנה חלק הראשון של הספר (לערך 250 עמודים) כבר נדפס, ושאר כל הספר (לבד מערך יסוד) נמצא ב"געלים" [=עלי הגהה] ונשאר רק לסיים עריכת ערך יסוד, ואי"ה יגמר לשבוע הבא. ולערך ב' או ג' שבועות לאחר זה יהיה שאר הספר מוכן לדפוס. בנוגע לכרך ג': הנה, רוב הערכים כבר נערכו (ומוכנים לסדר בדפוס), ונשאר רק לסיים עריכת ד' ערכים.

“מערכת ספר הליקוטים”.

המכתב הוכנס לרבי שהגיב בפליאה תמיהה: עד לפני האביב (ז' חדשים) היו מכניסים בכל עש"ק [=ערב שבת קודש] כו"כ [=כמה וכמה] ערכים מאז – או שלא מכניסים כלל או געלים אחדים ממש.

הגהות הרבי

ה'פתח דבר' ל'ספר הליקוטים' על האותיות קו"ף ורי"ש, הוכנס להגהה אל הרבי בטרם נדפס, להלן פענוח ההגהות:

נכתב – מצד טעמים טכניים – נדפס הליקוט על פי הסדר דתשר"ק... הערכים דאות שי"ן... הרבי מחק "מצד" וכתב "מפני כמה [טעמים] ומחק "טכניים". מחק "דאות שי"ן" וכתב "דאותיות קו"ף – רי"ש".

את תאריך ה'פתח דבר' קבע הרבי בכתב יד

קדשו וציין "יא ניסן".

בפתח דבר לספר הראשון על האות תי"ו, תיקן הרבי וכתב:

ליקוט [ביאורי] כמה וכמה ענינים המובאים בחסידות ובתורה בכלל – מלוקט [מספרי דא"ח הוצ"צ]...

העורכים כתבו – מופיעים הערכים... הרבי הקיף את "הערכים" בעיגול, מתח קו לצדו של הדף וכתב:

הרי זה היפך המציאות!!

תחת המלה "היפך" מתח הרבי שלושה קווים להדגשה! שלכאורה הכוונה היא, שזהו ליקוט ולא ערכים מלאים.

בשורה הבאה מחק הרבי את המלה "הענינים" וכתב "הביאורים"...

בשער ספר הליקוטים, ציין הרבי חץ לאמצע העמוד להוסיף 'כפתור' בשם הספר, בין "ספר הליקוטים" ל"דא"ח צמח צדק".

פרשת ויצא

ויצא יעקב מבאר שבע (כה, י)

מבארה של שבועה. אמר: שלא יעמוד עלי אבימלך ויאמר השבעה לי כשם שנשבע לי זקניך...
(מדרש רבה)

יעקב נמנע מלכרות ברית עם אבימלך, ולא כאברהם ויצחק שכרתו ברית עמו. בטעם הדבר יש לומר: יש הבדל יסודי בין עבודתם של אברהם ויצחק לבין זו של יעקב. אברהם ויצחק עסקו בעיקר בדחיית הרע ובשלילתו, שהרע לא יתנגד לקדושה, אך עצם מציאות הרע נשארה בתקפה. לכן מאברהם יכול היה לצאת ישמעאל, ומיצחק – עשיו. משום כך כרתו ברית עם אבימלך, כי בזה דחו את הרע שלא יתנגד להם. לעומתם, יעקב עסק בזיכוך הרע ובהפיכתו לטוב, היינו שלילת עצם מציאות הרע. לכן היתה "מיטתו שלמה". משום כך לא כרת יעקב ברית עם אבימלך, שהרי מלחמתו היא נגד עצם מציאותו של אבימלך. זהו: "וילך חרנה" – הוא הלך ל"חרון אף של מקום", לבררו ולהפכו לטוב.

(לקוטי שיחות כרך י, עמ' 88)

הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך (כה, יג)

שוכב עליה: קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו (רש"י)

מפרש הבעל שם טוב: זו ברכה שלא יצטרך לנסוע ממקום למקום כדי לברר את ניצוצות הקדושה השייכים אליו, אלא יוכל לבררם במקומו.

(כתר שם טוב סימן טו, דף ט)

אכן יש ה' במקום הזה (כה, טז)

וכי קודם לכן לא ידע יעקב שהקב"ה נמצא בכל מקום, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת? אלא האור האלוקי שמאיר בכל העולמות הוא מבחינת שם אלוקים, ויעקב נוכח ש"אכן יש הוי' במקום הזה" – שבמקום המקדש מאיר גילוי שם הוי', שלמעלה משם אלוקים. זהו שתרגם אונקלוס "לית דין אתר הדיוט". פירושו: איתא בזוהר שעשרה מאמרות נקראים 'מילי הדיוטא' (מאחר שמאמרות אלה הם מקור לעולמות, שהם בבחינת יש וגבול). ואילו מקום המקדש אינו 'אתר הדיוט', כי שם מאיר גילוי שם הוי', שלמעלה מבחינת העולמות ועשרה מאמרות.

(אור התורה, כרך ה, דף תתס"ה)

הולדת, גאולת והילולת אדמו"ר האמצעי

ספר קטן בשם "דרך חיים"...

[סיפר כ"ק אדמו"ר הריי"צ]: בכלל בילדותי לא זכיתי לקירוב. הפעם הראשונה שהיה הקירוב – כשנסע אבי לאודסה [תרמ"ג?] – לימאן – ולקחני אתו עמו. על הים יש אי הנקרא 'מעדוועד', לעומתו יש הרים, וישב אבי בין ההרים ועיין בספר, ואני שכבתי על העשבים. כעבור זמן מה ראיתי הרבה אנשים עומדים על יד אבי, ורצתי לראות, וראיתי מראה כזה, אבי יושב עיניו סגורות, אוחז ספר קטן, ומנגן הנה מה טוב וכו', ואיננו רואה מה שנעשה סביבו. אז לא ידעתי איזה ספר זה היה, ועתה הנני יודע שזה היה ה'דרך חיים' של אדמו"ר האמצעי.

(ספר השיחות תרפ"א עמ' 19)

המשיך לכתוב על השולחן

דיבר [=כ"ק אדמו"ר הריי"צ] אודות אדמו"ר האמצעי על דבר התייסדות כולל חב"ד בעיר הקודש חברון, שרצה מאד שיסעו מהחסידים לשם, וביקש את ר' ישראל יפה מקאפוסט שיסע לחברון ולא רצה, באומרו שכשהוא בקאפוסט, לא רחוק מליובאוויטש, הוא בא לפעמים קרובות לליובאוויטש לשמוע דא"ח, אבל שם לא ישמע. והבטיח לו כ"ק אדמו"ר האמצעי שבכל שבוע ושבוע ישלח לו בכתב המאמר דשבת קודש והסכים על זה ונסע, ומאז היה כ"ק אדמו"ר האמצעי שולח לו בכל שבוע המאמר בכתב יד קודש. כשנפטר ר' ישראל יפה לקחו לבית הגניזה כל חפציו וגם הכתבי יד-קודש, והיו מונחים שם ע' שנה, ובימי אאמו"ר נ"ע עשו הקהילה דחברון סדר בחפצים דבית הגניזה מה למכור ומה להניח, ומצאו הכתבי יד-קודש ושלחו במתנה לאאמו"ר נ"ע את הכי"ק, והיו שם י"ב ביכער כתבי יד-קודש של אדמו"ר האמצעי. ואמר אדמו"ר, שהרבה מאמרים אינם בנמצא כי אדמו"ר האמצעי לא היה מניח לעצמו העתקה, וגם ניכר בכתבי יד קדשו מה שאומרים על אדמו"ר האמצעי שבעת כתבו דא"ח מרוב העמקה והיה מסיים העמוד והיה צריך להפכו היה כותב על השולחן, כי שם יש הרבה עמודים שניכר שמסוף עמוד א' עד התחלת עמוד ב' חסר הרבה.

(ספר השיחות תרפ"ד עמ' 52)

אצבע אלוקים

הצמח צדק אמר על אדמו"ר האמצעי: "אם היה נוקף אצבעו לא היה שותת דם אלא חסידות".

(ספר השיחות תרפ"ז עמ' 120)

...שא, שא"

מסופר, שכאשר אדמו"ר האמצעי היה אומר חסידות, היה שקט מוחלט, ואף על פי כן היה אומר

לפעמים (בשעת אמירת חסידות): "שאָ שאָ". והסביר אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שהיה זה כדי להשקיט את נביעת השכל מהמוח.

ולכאורה, מהו הצורך להשקיט את נביעת המוחין?
ויובן על פי האמור לעיל – כיון שמצד נביעת המוחין קשה לעצור ולהכריע בהחלט. תיכף באה העמקה יתרה שמביאה סברא הפכית – כסגנון הרגיל במאמרי אדמו"ר האמצעי: "דלא כנ"ל".

(תורת מנחם תשי"א כרך א עמ' 178)

יפוצו מעינותיך

אדמו"ר האמצעי – כידוע שעוד בחיי אביו התחיל לומר חסידות בסגנון שלו, באריכות הביאור וכו', וכשסיפרו על כך לרבינו הזקן, אמר: דור דור ודורשיו, הוא – אדמו"ר האמצעי – צריך לומר חסידות באופן כזה, ועל ידו יתקיים היעוד "יפוצו מעינותיך חוצה".

(תורת מנחם תשי"א כרך א עמ' 109)

קיום מצוות במסירת נפש

בשנותיו האחרונות של אדמו"ר האמצעי התחילה כבר הגזירה של חטיפת ילדים יהודיים לצבא. ובעניין זה ישנו מאמר מאדמו"ר האמצעי – ד"ה "להבין עניין לקיחת אנשי חיל מישראל ביד נכרים".
ושם מבאר, שאף שאין ביכולתם לקיים מצוות רבות, מכל-מקום, היוקר שיש למעלה מאותן מצוות מועטות שהם מקיימים במסירת נפש [שהרי בנוגע לשאר המצוות לא תועיל אפילו מסירת נפש, כיון שאין זה בגדר האפשרות כלל, ורק מצוות מעטות מקיימים הם במסירת נפש], הרי זה שוקל ומכריע ("וועגט איבער") את כל שאר העניינים שאינם מקיימים.

(תורת מנחם תשי"ד כרך ב עמ' 135)

לא ברעש ה'

פעם ביקר בליובאוויטש אחד מגדולי הרופאים, ובעברו סמוך לחצרו של אדמו"ר האמצעי בשעה שאמר מאמר חסידות, התפעל ביותר בראותו מאות אנשים עומדים ומקשיבים ללא תנועה...

(תורת מנחם תשי"ז כרך ג עמ' 53)

מאמר לחתונה...

לאדמו"ר האמצעי הציעו כמה שידוכים, ואמר, שיבחר בשידוך שיוכל לבוא אל הפועל בהקדם יותר, כיון שמשתוקק כבר לשמוע את מאמרי החסידות שיאמר אדמו"ר הזקן בחתונה.

(תורת מנחם תשי"ד כרך א עמ' 203)

ממי לשמוע חסידות?

אצל אדמו"ר האמצעי היו תקנות. מאחד שאינו מתעסק בעבודת התפילה, אין לשמוע ממנו חסידות. ור' הענדל היה זוכר שלפעמים כאשר היו מגיעים לעיר ופוגשים במישהו שאומר חסידות, היו שואלים: האם ממנו מותר לשמוע חסידות?

(ספר השיחות תש"ו עמ' 18)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת ויצא

ז' בכסלו

בקריאת התורה קוראים תמיד "יששכר" בשי"ן אחת!¹

הפטרה: "ועמי תלואים... על תלמי שדי, ויברח יעקב... ובנביא נשמר" (הושע יא, ז, יב, יד)².

מוצאי שבת קודש:

כשנשלם יום ז' בכסלו השנה, כבר מלאו שלוש יום ל'שאלת גשמים'. על-כן, החל מתפילת ערבית של מוצאי שבת קודש ואילך, המסתפק אם שאל 'טל ומטר' אינו צריך לחזור.³

יום שני

ט' בכסלו

יום ההולדת (בשנת תקל"ד) וההסתלקות הילולא (בשנת תקפ"ח) של כ"ק אדמו"ר האמצעי רבנו דובער נ"ע, דור שני לנשיאי חב"ד (שנות הנשיאות: תקע"ד - תקפ"ח)⁴, ומנוחתו כבוד בעיר ניעז'ין.

יום התוועדות.

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי להוסיף:

(א) בלימוד תורתו של בעל יום-ההולדת

וההילולא, ובאופן ד'רחובות הנהר'⁵.
(ב) בעבודת התפילה.

(ג) בנתינת צדקה, ומה טוב - לעניין השייך לעבודתו המיוחדת או למוסדות העוסקים בעבודתו ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו.⁶

(ד) לקיים התוועדות של שמחה, בה יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות.⁷ ולדבר גם בקשר להכנות כדבעי להתוועדויות ד"ט כסלו, ולהמשיכן בהתוועדויות דחנוכה.⁸

פשוט, שאם מאיזו סיבה שתהיה לא נעשה הנ"ל או חלקו ביום השנה, צריך להיות תשלומין והשלמה בימים הסמוכים.⁷

בתפילת מנחה אין אומרים תחנון.⁹

יום שלישי

י' בכסלו

חג הגאולה - בו נשתחרר כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע ממאסרו בוויטבסק בשנת תקפ"ז¹⁰, והוא יום שמחה לאנ"ש, ואין אומרים בו תחנון. ונוהגים

(5) שיחות קודש תשנ"ב עמ' 382. ובלקוטי שיחות כרך כא עמ' 296, בקשר לב' ניסן, גם: ללמוד על-כל-פנים פרק משנה אחד המתחיל באות אחת משמו הקדוש.

(6) ע"פ 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286, מוגה, בקשר לכ"ד טבת.

(7) ההדגשה במקור - ע"פ הוספות לשיחה הנ"ל - שם עמ' 292. וראה לקוטי שיחות כרך כא עמ' 276.

(8) שיחות קודש תשנ"ב ח"א עמ' 389.

(9) לוח כולל-חב"ד.

(10) ואף שבש"פ ויצא, ט' כסלו תקפ"ז, נתבשר על גאולתו ('ספר התולדות' הנ"ל, עמ' 113) - לא נקבע בשעתו יום זה ליו"ט כמו בחג הגאולה י"ב תמוז שהוא יום בשורה, כשם שחג הגאולה הזה עצמו לא נקבע כל-כך, לפי שבשנה שלאחריה נסתלק אדמו"ר האמצעי, כמבואר בקונטרס 'בד קודש' הוצאת קה"ת. ובפרט לפי סדר העניינים דאז, כמובא בהערה הבאה, שהזיכוי המלא ניתן רק לאחר ההסתלקות, עיי"ש.

(1) ראה תורה-שלמה עה"פ (ליח). שיחת ש"פ ויצא תשי"ב ס"א (תורת-מנחם (ד) תשי"ב ח"א, עמ' 156. הרבי העיר בהתוועדות לבעל-קורא שקרא 'יששכר' בב' שינ"ן, שאומנם יש כמה דעות בזה, ואיך שקוראים - יוצאים ידי-חובה, אבל ע"פ נסתר צריך לבטא בשי"ן אחת דווקא). וראה 'בצל החכמה' (יחידויות) עמ' 116-117 (שהרבי אמר שאינו מתערב בזה, וצ"ע). סקירות ודין בעניין עצמו בקבצים: 'המעין' תשכ"ז. 'צפונות' גיליון יז.

(2) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

(3) שו"ע אדה"ז סי' קיד ס"י, קצות-השולחן סי' א, ס"א, לוח כולל-חב"ד ז' במרחשוון.

(4) פרשת חיי והסתלקותו נדפסו ב'ספר התולדות - אדמו"ר האמצעי' הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשל"ו.

ההתחלה היא מי'. התוועדות חסידית היא לידתו של חסיד¹³.

* סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה: כל ליל שבת־קודש, י"ד בכסלו.

וכיוון שאנו נמנעים לגמרי מלקדש את הלבנה בשבת ויום־טוב, יש לזכור לעשות זאת בלילות שלפני־כן.

כסלו.

13 תרגום מאידיש – לקוטי־דבורים ח"ג עמ' 976. ספר־המנהגים עמ' 90. כפל הלשון צריך ביאור. ואולי הכוונה שהתחלה היא ביו"ד, שעניינה ביטול.

לערוך התוועדות ברוב עמ'¹¹.

"יו"ד כסלו הוא זמן הלידה של חסיד, י"ט כסלו היא הברית; בין יו"ד וי"ט כסלו היא הלידה¹².

11) לוח כולל חב"ד. פרשת המאסר והגאולה – במבוא לקונטרס 'בד קודש' הנ"ל, ב'ספר התולדות – אדמו"ר האמצעי' הנ"ל, פרק ת. 'רשימות היומן' עמ' ריא. רצב, המסמכים המקוריים נדפסו בס' 'מאסר וגאולת אדמו"ר האמצעי' (תשנ"ח), והסיכום ולוח התאריכים בס' 'תולדות חב"ד ברוסיה הצארית' פרקים מדמו. להעיר מהשייכות המיוחדת להתוועדות חסידית ליו"ד כסלו – ע"פ המבואר – שיו"ד כסלו הוא עניין הלידה של חסיד, והתוועדות חסידית היא הלידה של חסיד (משיחת ש"פ ויצא תשמ"ז – לקוטי־שיחות כרך כה עמ' 353 הערה 49).

12) ומאחר ש"ביום השמיני ימול" הרי שהלידה מסיימת ביום י"ב

הפצת היהדות: ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והזכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש